

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
3ου ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΛΑΜΙΑΣ
ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΠΕΜΠΤΗ 15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (05)

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η βιοπολιτική του εθελοντισμού

Σε μια εποχή γενικευμένης κοινωνικής-οικονομικής βαρβαρότητας που εκδηλώνεται ως βαθύτατη ανθρωπιστική κρίση, ποιες βαθύτερες ψυχολογικές και κοινωνικές ανάγκες ικανοποιούν οι εθελοντικές κοινωνικές δραστηριότητες των πολυάριθμων ατόμων που επενδύουν σε αυτές; Αρκεί η επίκληση των μεγάλων κοινωνικών καταστροφών για να εξηγηθούν η μαζικότητα και η ποικιλία των νέων φαινομένων εθελοντισμού και των οργανωμένων φιλανθρωπικών δραστηριοτήτων; Αν είναι αλήθεια, όπως συχνά λέγεται, ότι το τέλος της νεωτερικότητας συνεπάγεται αυτομάτως και «το τέλος του ανθρώπου», τότε τι μπορεί να σημαίνει «ανθρωπιστική πολιτική» σήμερα;

Αναμφίβολα, κάθε οργανωμένη εθελοντική δράση έρχεται να καλύψει μια υπαρκτή κοινωνική ανάγκη, προκύπτει δηλαδή από την εμφανή ανεπάρκεια των δομών του οργανωμένου κράτους και της κοινωνίας στο να χειριστούν εγκαίρως και αποτελεσματικά τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν ορισμένα μεμονωμένα άτομα ή ευρύτερες κοινωνικές ομάδες. Προβλήματα που, κατά κανόνα, δημιουργούνται από τις ίδιες τις κοινωνίες οι οποίες, εκ των υστέρων, καλούνται να τα λύσουν.

Παρ' όλα αυτά, από πολυάριθμες ψυχολογικές και κοινωνιολογικές έρευνες σε όλο τον πλανήτη προκύπτει ότι η συστηματική ενασχόληση με τον κοινωνικό εθελοντισμό βοηθά όχι μόνο αυτούς που δέχονται βοήθεια αλλά και αυτούς που την προσφέρουν. Πράγματι, οι σχετικές στατιστικές μελέτες επιβεβαιώνουν ότι τα άτομα που συμμετέχουν ενεργά, συνειδητά και για μεγάλο χρονικό διάστημα σε εθελοντικές πρακτικές αισθάνονται πιο ισορροπημένα, λιγότερο δυστυχή και πολύ πιο ικανοποιημένα από τη ζωή τους σε σύγκριση με τα άτομα που δεν εμπλέκονται σε τέτοιες αλτρουιστικές δραστηριότητες. Με άλλα λόγια, η ένταξη σε μια νέα κοινωνική ομάδα, στην οποία υποτίθεται ότι επέλεξαν να ενταχθούν «ελεύθερα» οι ίδιοι οι εθελοντές, σε συνδυασμό με το κοινωνικά επωφελές έργο που πραγματοποιούν, τους προσφέρει το πολυπόθητο -αλλά κάθε άλλο παρά ανιδιοτελές- αίσθημα αισιοδοξίας, πληρότητας και προσωπικής δικαίωσης που από καιρό είχαν απολέσει στην καθημερινή κοινωνική, εργασιακή και οικογενειακή τους ζωή!

(Απόσπασμα άρθρου) [Σπύρος Μανουσέλης](#), ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ, 14.01.2017

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

«Δεν είναι δυνατόν να υπάρξουν ελεύθερα άτομα σε μια κοινωνία δούλη»

«Όπως οι ιδέες –οι κοινωνικές φαντασιακές σημασίες– της ελευθερίας και της δικαιοσύνης, έτσι και η ιδέα της ισότητας εμπυχώνει από αιώνες τους κοινωνικούς και πολιτικούς αγώνες των ευρωπαϊκών χωρών και τη διαδικασία αυτομετασχηματισμού τους. Η κορύφωση αυτής της διαδικασίας είναι το πρόταγμα εγκαθίδρυσης μιας αυτόνομης κοινωνίας: δηλαδή, μιας κοινωνίας ικανής να αυτοθεσμίζεται ρητά, συνεπώς να θέτει υπό αμφισβήτηση τους ήδη δεδομένους θεσμούς της, την ήδη κατεστημένη παράστασή της του κόσμου. Μ' άλλα λόγια: μιας κοινωνίας που, αν και ζει υπό νόμους και ξέρει ότι δεν μπορεί να ζήσει δίχως νόμο, δεν υποδουλώνεται στους ίδιους της τους νόμους· μιας κοινωνίας, επομένως, στην οποία το ερώτημα: «ποιος είναι ο δίκαιος νόμος;» παραμένει πραγματικά ανοικτό.

Μια τέτοια αυτόνομη κοινωνία είναι αδιανόητη δίχως αυτόνομα άτομα και αντιστρόφως. Είναι χονδροειδής απάτη να αντιτάσσουμε εδώ, για άλλη μια φορά, κοινωνία και άτομο, αυτονομία του ατόμου και κοινωνική αυτονομία, γιατί, όταν λέμε άτομο, μιλάμε για μια κλιτύ της κοινωνικής θέσμησης, και, όταν μιλάμε για κοινωνική θέσμηση μιλάμε για κάτι του οποίου ο μόνος πραγματικός, αποτελεσματικός και συγκεκριμένος φορέας είναι η συλλογικότητα των ατόμων. Δεν είναι δυνατόν να υπάρξουν ελεύθερα άτομα σε μια κοινωνία δούλη. Μπορούν να υπάρξουν ίσως φιλόσοφοι που να στοχάζονται στην κάμαρά τους»

Απόσπασμα (ελαφρώς διασκευασμένο) από το βιβλίο του Κορνήλιου Καστοριάδη, Χώροι του ανθρώπου, εκδ. Ύψιλον, DOCTV.GR 23 Φεβρουαρίου 2021, <https://www.doctv.gr/page.aspx?itemID=SPG13725>, 08/12/2022, 11:12μ.μ.

Κλιτύς: πλαγιά, πλευρά

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Οι γειτονιές του κόσμου

«Σκέψου η ζωή να τραβάει το δρόμο της,
και συ να λείπεις
να 'ρχονται οι Άνοιξες με πολλά διάπλατα παράθυρα,
και συ να λείπεις
να 'ρχονται τα κορίτσια στα παγκάκια του κήπου με χρωματιστά φορέματα,
και συ να λείπεις

οι νέοι να κολυμπάνε το μεσημέρι,
και συ να λείπεις
ένα ανθισμένο δέντρο να σκύβει στο νερό,
πολλές σημαίες ν' ανεμίζουν στα μπαλκόνια,
ν' ανεβαίνει μια παρέλαση στην οδό Σταδίου,
χιλιάδες κόσμος κρατώντας στα χέρια του κόκκινες σημαίες,
κρατώντας επιτέλους τα όνειρά του μέσα στα χέρια του,
να λένε δυνατά τη λέξη σύντροφος,
και συ να λείπεις

ύστερα ένα κλειδί να στρίβει – η κάμαρα να 'ναι σκοτεινή
δυο στόματα να φιλιούνται στον ίσκιο,
και συ να λείπεις

σκέψου δυο χέρια να σφίγγονται,
και σένανε να σου λείπουν τα χέρια,
δυο κορμιά να παίρνονται,
και συ να κοιμάσαι κάτου απ' το χώμα
και τα κουμπιά του σακακιού σου ν' αντέχουν πιότερο από σένα
κάτου απ' το χώμα,
κι η σφαίρα η σφηνωμένη στην καρδιά σου να μη λιώνει,
όταν η καρδιά σου, που τόσο αγάπησε τον κόσμο,
θα 'χει λιώσει».

Τότε ο Πέτρος πήρε το λόγο
κι είπε με τη βαθειά του τη φωνή:

*Να λείπεις – δεν είναι τίποτα να λείπεις-
αν έχεις λείψει για ό,τι πρέπει,
θάσαι για πάντα μέσα σ' όλα εκείνα
που γι' αυτά έχεις λείψει,
θάσαι για πάντα, μέσα σ' όλο τον κόσμο.*

Ρίτσος, Γιάννης, Απόσπασμα από το ποίημα Β' από την ποιητική συλλογή «Οι γειτονιές του κόσμου»,
Κέδρος, 1957.

ΘΕΜΑ Α

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά τους λόγους που, κατά τον συγγραφέα του **Κειμένου 1**, ωθούν στον οργανωμένο κοινωνικό εθελοντισμό, καθώς και τα αποτελέσματά του. (50-60 λέξεις)

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

B1. Με βάση τα **Κείμενα 1** ή/και **2**, να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου ως σωστές ή λανθασμένες, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** (Δεν χρειάζεται να αναφέρετε συγκεκριμένο χωρίο κειμένου):

α. Στις αναπτυσσόμενες οικονομικά χώρες οι εθελοντικές πρακτικές δεν είναι αναγκαίες.

β. Η εθελοντική προσφορά συμβάλει στην πληρότητα του ατόμου αρκεί να συνδυαστεί με τη δικαίωση στην καθημερινή εργασιακή ζωή.

γ. Οι ιδέες της ισότητας, της ελευθερίας και της δικαιοσύνης συντελούν στον αυτομετασχηματισμό των ευρωπαϊκών κρατών.

δ. Η αυτόνομη κοινωνία μπορεί να ζήσει δίχως νόμους.

ε. Ο κοινωνικός εθελοντισμός βοηθά περισσότερο αυτούς που δέχονται βοήθεια.

Μονάδες 10

B2. α. Ποιο είναι το κυρίαρχο ρηματικό πρόσωπο στην τελευταία παράγραφο του **Κειμένου 1** και στη δεύτερη παράγραφο του **Κειμένου 2**; Να ερμηνεύσετε τις συγκεκριμένες επιλογές λαμβάνοντας υπόψη για καθεμιά από αυτές τον επικοινωνιακό σκοπό και το είδος των κειμένων. (μονάδες 8)

β. Πρόθεση του συγγραφέα του **Κειμένου 1** στο απόσπασμα «Παρ' όλα αυτά,... εργασιακή και οικογενειακή τους ζωή!» είναι να ενημερώσει και να πείσει τον αναγνώστη για την ορθότητα των απόψεών του. Να αναφέρετε δύο γλωσσικές επιλογές με τις οποίες επιτυγχάνει τον στόχο του, παραθέτοντας τα αντίστοιχα χωρία (μονάδες 2) και να εξηγήσετε τις λειτουργίες της καθεμιάς από αυτές στο κείμενο. (μονάδες 5)

Μονάδες 15

B3. α. Ποιο είναι το υφολογικό αποτέλεσμα των ερωτήσεων στην πρώτη παράγραφο του **Κειμένου 1**; (μονάδες 7)

β. Να δικαιολογήσετε τα σημεία στίξης σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις του **Κειμένου 2**:

–οι κοινωνικές φαντασιακές σημασίες–

Μ' άλλα λόγια:

«ποιος είναι ο δίκαιος νόμος;» (μονάδες 3)

Μονάδες 10

Θέμα Γ

Γ1. Στο **Κείμενο 3** το ποιητικό υποκείμενο συνδιαλέγεται με τον Πέτρο. Ποια είναι, κατά τη γνώμη σου, η στάση ζωής που προβάλλει ο καθένας; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου αξιοποιώντας τρεις (3) κειμενικούς δείκτες. Ποια είναι η στάση ζωής που θα εσύ θα επέλεγες; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

Θέμα Δ

Δ1. Αξιοποιώντας δημιουργικά τα **Κείμενα 1** και **2** να συνθέσεις μία ομιλία που θα εκφωνήσεις ως εκπρόσωπος εθελοντικής ομάδας στην εκδήλωση που πραγματοποιείται στο σχολείο σου με θέμα «Η συλλογική ευθύνη απέναντι στα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα» αναφέροντας:

α. την προσφορά του εθελοντισμού στον ίδιο τον εθελοντή, και

β. τις αξίες που οφείλουν να καλλιεργήσουν στους νέους η οικογένεια και το σχολείο για να τους μετατρέψουν σε υπεύθυνους και ενεργούς πολίτες.

(350-400 λέξεις)

Μονάδες 30

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

- 1. Διάρκεια εξέτασης: 3 ώρες**
- 2. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 12:30 μ.μ.**

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ